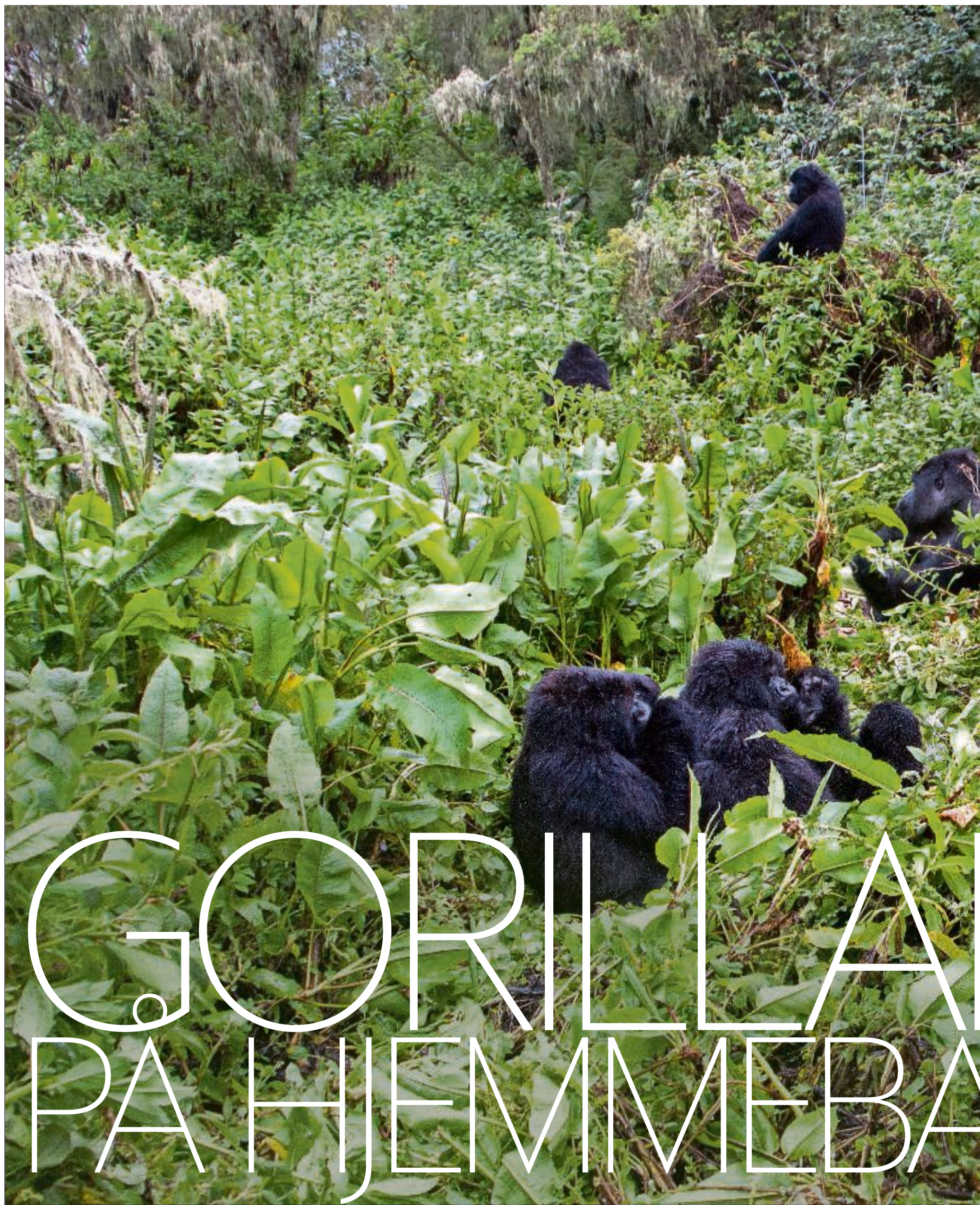

Vores første udsigtspunkt og en af de 'trackere' eller 'klappere' der var sendt op i forvejen for at rapportere om, hvor gorillaerne befandt sig.

I Virungabjergene i det vestlige Rwanda lever en stor del af verdens få tilbageværende bjerggorillaer. Har du mod på et hårdt trek i op mod 4.000 meters højde i et område plaget af rebeller og krybskytter, kan du komme helt tæt på den største gruppe af disse enorme menneskeaber.

Af Jakob Øster rejseliv@berlingske.dk

Gennem den mørke, tætte jungle siler regnen ned. De smalle stier snor sig op igennem den kompakte regnskov og det stikkende krat. Det er regntid, og regnen har pisket ned i over en time, mens vi på mudrede stier har tilbagelagt knap to hundrede højdemeter. Nu er vi nået op i 3.400 meters højde. Siden tidligt i morges har vi fulgt med vores fire bevæbnede vagter op ad den stejle vulkanside, først gennem tæt bambusskov med tusindvis af bambusstænger rækkende mod himlen, inden vi til sidst er nået op i junglen.

Området 'Parc National des Volcans' er plettet med vulkaner, og vi er - i vores jagt på Susa-gruppen, verdens største kendte flok af bjerggorillaer - på vej op ad den højeste vulkan i området. Såvel foran som bag vores gruppe på fem vesterlændinge går vagter med tunge maskingeværer.

Forfrosne og blodige hænder
De behårede kæmper, vi er på udkig efter, kan være svære at finde, da de bevæger sig op og

ned ad vulkanen for at finde føde. Sandsynligvis gemmer de sig et sted i mellem 3.600 og 4.000 meters højde, får vi af vide. Som vi når højere op, sluger junglen os helt op. Stien forsvinder og afløses af et tilgroet spor med stikkende slyngstængler og kæmpestore blade, som vi med macheter må hugge os igennem. Regnskoven lever op til sit navn, og det vælter ned med vand, der forvandler det stejle underlag til et glat miskmask af mudder og blade. Vi er drivvåde, men tvinger os frem og op gennem den bidende kolde luft og den piskende regn. De af os, der har været så dumme ikke at medbringe handsker, får revet vore forfrosne hænder til blods på de evigt stikkende planter.

Men med forventningen om snart at se en af klodens mest sjældne dyrearter forsøger vi at holde modet oppe, mens vi tænker tusind tanker: Finder vi dem? Hvordan vil det blive at stå ansigt til ansigt med en gorilla? Gemmer de sig, når det regner? Hvor tæt på kan vi komme?

Der gives kun tilladelse til maksimalt otte personer om dagen til dette trek. Giver man op undervejs, får man ikke sine penge tilbage, og da denne indtil videre ikke synderligt behagelige ekspedition koster næsten 10.000 kr. pr. snude, er det at give op ikke det, der står allerøverst på dagsordenen. Ikke desto mindre begynder trætheden at melde sig, og ekspeditionens ældste deltager - en midaldrende italiensk dame - kan snart ikke mere. Vores guide fortæller os, at gorillaerne dagen forinden befandt sig helt oppe i 4.000 meters højde, og at halvdelen af gårsdagens turdeltagere ikke nåede derop.

En ung, blød bamse

Det er da, at den forløsende melding kommer over radioen. »De er på vej ned!« siger vores

Sølvryggen i baggrunden har netop ophidset passeret os på stien. Kort efter sidder den igen roligt i buskadset, mens dens unger leger foran den.

guide med et kæmpe smil. Højere oppe på vulkanen har lokale gorillatrackere, der kaldes 'klappere', lokaliseret gruppen af gorillaer, der i deres søgen efter føde allerede har været så elskværdige at bevæge sig omkring tre hundrede højdemeter ned mod os siden i går. De er mellem to og tre hundrede højdemeter over os nu - »vi er der om små to timer,« får vi af vide. Gennemstrømmet af forventningens glæde får Mama Italia og vi andre vores anden luft og bevæger os hastigt videre op. En time senere holder det endelig op med at regne, og humøret stiger yderligere, da vi lidt senere for første gang hen over trækrønerne kan høre det, vi først tror er gorillabrøl, men som viser sig at være klapperne, der råber, for at vi kan lokalisere deres position.

Hver sølvryg er leder for sin familie, og det er meget usædvanligt, at fire sølvrygge har fundet sammen i den såkaldte SUSA-gruppe.

Gorillaer i regnskoven i deres naturlige element.

Rwanda kaldes landet med de tusind bakker. Det er et smukt land med opdyrkede marker og terrasser i bjergene.

Vores bevæbnede vagter var ikke meget for at lade sig fotografere. Her er en af dem på lang afstand i bambusskoven.

Selv om man kun er en unge, kan man godt efterabe de voksne. Her en vaks, lille gorilla, der siddende trommer sig selv på brystet.

Vi tørrer sveden af panden, finder kameraerne frem igen og tager de sidste billeder af disse så fascinerende og menneskelignende dyr.

Da vi endelig når op til klapperne har vi kun få minutter til at skifte til tørt tøj, gøre vores fotoudstyr klar og modtage de sidste instrukser. Vi får at vide, at gorillaer er vegetarer, og at vi ikke skal være bange for dem. Dog skal vi holde en afstand på mindst syv meter til dem, medmindre - som det betryggende bliver formuleret - gorillaerne selv vælger at komme hen til os.

Den første gorilla, vi møder, er ikke i nærheden af at være syv meter væk. Vores spor i krattet leder os lige forbi en lille hule, hvor en gorillaunge, som er omkring en meter høj, gemmer sig. Med sine enorme, brune øjne og sit pjuskede, sorte, krøllede hår ligner den en krydsning mellem noget fra fortiden og en kæmpestor, blød bamse. Den er rolig og imødekommende. Den udstråler intelligens, og vi står med den sære fornemmelse af at stå over for noget, som er mere menneske end dyr. Det er en uforklarlig anderledes og meget stærk oplevelse af kontakt.

Et klask på låret

Lidt længere fremme stopper vi på et lille plateau med udsigt over en lysning, hvor hovedparten af flokken befinder sig. Det forunderlige syn af omkring 20 vilde bjerggorillaer mø-

Om bjerggorillaer

Der er omkring 900 vilde bjerggorillaer tilbage i verden. Arten har været tæt på udryddelse. Amerikanske Dian Fossey blev verdenskendt for sit arbejde med gorillaerne i Rwanda, og mange mener, at hvis hun ikke – blandt andet med sin filmatiserede biografi ‘Gorillaer i disen’ – havde skabt så stor opmærksomhed om gorillaerne, så ville de i dag være udryddet af krybskytter. I løbet af de sidste 10 år vurderes bestanden heldigvis at være steget med omkring 200 gorillaer.

der os. I midten står en af de fire ledergorillaer, en enorm sølvryg, og skuer ud over flokken. Så gaber den og blotter sine frygtindgydende, sylespidse tænder.

Rundt omkring leger ungerne, hannerne trommer sig på brystet og river træer op med rode, hunnerne piller lus ud af deres unger, og kæmpe, sorte uldtotter svinger sig fra gren til gren. At der femten meter væk står en gruppe mennesker og betragter dem, påvirker tilsyneladende ikke flokken. Det er en virkelig og totalt betagende oplevelse. De største hanner er over tre meter høje, men kun sjældent rejser de sig op på bagbenene i deres fulde højde. For det meste lunter de rundt på alle fire med deres karakteristiske æggeformede hoved troende op over deres mægtige skuldre.

Der er strenge regler om, at besøgstiden på maksimalt en time skal overholdes, så efter at vi i en halv time fascineret har betragtet hovedparten af gorillaerne i lysningen, skynder vi os videre på jagt i junglen efter resten af flokken. På få meters afstand passerer vi en mor og dens unge. Forbløffede standser vi op, og før vi kan nå at reagere, lunter de forbi os. Da de passerer os, træder moren pludselig et skridt over mod os og sætter med sin behårede hånd et formanende dask ind på mit over-

lår for lige at markere, hvem der bestemmer her.

Med King Kong i hælene

Vores guide leder os videre ned ad bjerget i vores søgen. Vi halvt går, halvt kravler over våde grene, blade og krat og prøver at undgå at falde igennem de mange huller i den bevoksede underskov. Da går det op for os, at vi har følgeskab af en temmelig stor silverback. Hver af de fire sølvrygge er leder af en undergruppe på omkring 10 gorillaer, og uforvarende har vi øjensynligt fået placeret os mellem denne silverback og resten af hans gruppe. Det er det store og temmelig vildt udseende dyr ikke helt tilfreds med, hvorfor den mægtige kolos nu med hastige skridt og en noget ophidset attitude vinder ind på os.

Det er muligt, at gorillaer er ufarlige, og at vi lige har fået at vide, at man aldrig må løbe væk fra en sur gorilla, men med en vred King Kong lige i hælene og hjertet helt oppe i halsen tager alle i vores gruppe alligevel instinktivt benene på nakken. Heldigvis griber guiden ind. »Stå stille. Ind til siden. Nu!« råber han. Han griber fat i os og trykker os beskyttende ind mod buskadset, mens den enorme menneskeabe i det samme passerer så tæt forbi os,

Nær parkhovedkvarteret i Kinigi, hvor vandreholdene til de forskellige gorillagrupper sammensættes, er der en formidabel udsigt til en af områdets mange vulkaner.

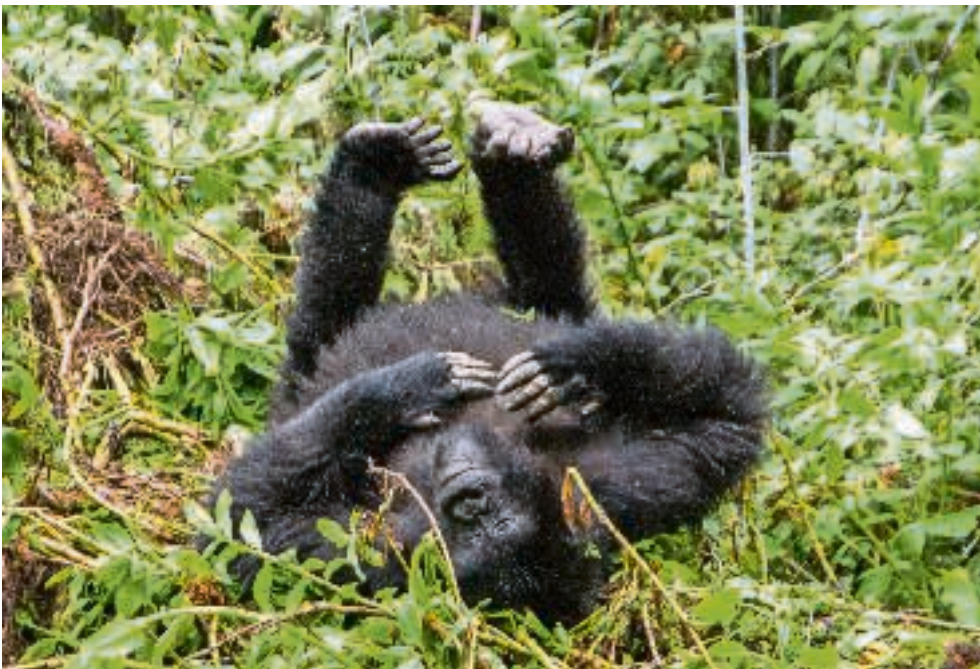
at havde en af os stukket hånden frem, kunne vi have rørt den. Den lugter kraftigt af abe. Snart efter er gorillafar igen helt afslappet. Genforenet med sin familie sætter han sig roligt i buskadset lidt længere nede ad bjerget, mens tre af hans søde unger leger omkring ham. Vi tørre sveden af panden, finder kameraerne frem igen og tager de sidste billeder af disse så fascinerende og menneskelignende dyr.

Med på et afbud

»Er du sikker på, at du hverken har visum eller et 'letter of invitation'?« lyder det strikt nogle dage tidligere fra en smuk, sort kvinde med struttende former. Jeg er den eneste, der er tilbage i immigrationskøen i Kigali's ikke ligefrem overrendte internationale lufthavn. På etagen nedenunder kan jeg se min rygsæk tage endnu en ensom runde på transportbåndet. Jeg er kommet for at se bjerggorillaer. Men min tur er kommet så pludseligt i stand, at jeg forinden hverken har haft tid til at skaffe indrejsepapirer eller den helt afgørende gorilla-tilladelse, der normalt skal arrangeres mange måneder i forvejen.

Der er kun omkring 900 bjerggorillaer tilbage i verden. Alle lever de i det vulkanske højland nær grænserne mellem Rwanda, Uganda og Congo. Gorillaerne er stærkt udrydnings-truede og lever i et område plaget af krige og krybskytteri. Jeg er taget til Rwanda, fordi det er her, der er flest gorillaer, og fordi man her - i modsætning til på den anden side af grænsen i Congo - har meget mindre risiko for at støde på oprørstyrker i junglen.

Fra lufthavnen tager jeg direkte til kontoret, hvor de udsteder gorillatilladelser efter med noget besvær at have udtalt navnet på stedet på fransk for min taxachauffør. ORTPN - L'Office Rwandais du Tourisme et des Parcs Natio-

Mageligt anlagt gorilla, der lige har trommet sig selv på brystet og nu slapper af. Herfra nedstammer manden, der ser tipslørdag på sofaen.

naux - hedder det. Med bævende hjerte går jeg frem til skranken og kigger endnu en sort, uniformeret kvinde af ikke ubetragtelig størrelse i øjnene. Hendes energiniveau ligger omtrent på højde med et fladt batteri, men med møje og besvær får hun slået op på den ikke helt nutidige computer, og søreme om ikke hun finder et afbud i systemet, som muliggør, at jeg kan besøge menneskeaberne tre dage senere. »Du skal være i Kinigi på mandag klokken syv,« siger hun. Til trods for at tariffen for tilladelsen er astronomisk, tilføjer hun: »Og du skal selv sørge for at finde en chauffør med en bil, der kan være til rådighed hele dagen.«

Held i uheld

Kinigi viser sig ved et kig på kortet at være en lillebitte landsby højt oppe i det ufremkommelige terræn i Parc Nationaux des Volcans. Før jeg kan begive mig mod Kinigi, må jeg dog først opholde mig en nat på det snuskede hotel Gloria i den lettere kaotiske hovedstad Kigali. Da vinduerne på mit værelse ikke kan luk-

I midten står en af de fire ledergorillaer, en enorm sølvryg, og skuer ud over flokken. Så gaber den og blottet sine frygtindgydende, sylespidse tænder.

En ung abe stirrer med sit næsten menneskelige blik direkte på den taknemmelige fotograf.

kes, vælger jeg at forsøge at spraye de mange myg ihjel ved hjælp af rundhåndede mængder af den dåse 'instant KILL', som hotellet elskværdigt har stillet til rådighed ovre i hjørnet. Effekten lader ikke vente længe på sig. Muligvis er midlet noget, der har til hensigt at dræbe myggene ved kvælning, for i timevis synes al ilt at være suget ud af rummet, og vejtrækningsmulighederne er stærkt reducerede.

Det viser sig dog at være held i uheld, for det er, da jeg sidder i ufrivilligt eksil i hotellets fællesområde, der er indrettet med tre skæve plastikstole og et alt for lavt plastikbord, at jeg møder Pramod og Pria, et par flinke indere fra London, der tilfældigvis også har fået tilladelse til gorillaerne til mandag. De ved lige så lidt som jeg, hvordan de skal nå til Kinigi, der ligger langt oppe i bjergene, og være der klokken syv om morgenen, så vi beslutter os for at følges ad og sammen arrangere de praktiske formaliteter.

Tidligt næste morgen tager vi et krampagtigt overfyldt lille skrammel af en minibus mod

Man forstår, hvorfor Dian Fossey kaldte sin bog for 'Gorillaer i disen'. Regn og dis er almindeligt i regnskoven, hvor gorillaerne ofte sidder oppe i træerne.

Afrikanske damer har en forkærlighed for farverige klædedragter. Her foran en lille biks i byen Gisenyi.

Lokal transport nær Ruhengeri.

Ruhengeri, der er den by, der ligger Kinigi nærmest. Vejen snor sig igennem bølgede, grønne opdyrkede dale omkranset af vældige bjerge med grønne træer og marker anlagt som terrasser. På alle gader og ude i markerne vrimer det med mennesker, og en flink medpassager beretter, at det er, fordi det i dag er national fællesarbejdsdag. Den fjerde lørdag i hver måned har regeringen dikteret, at alle skal være med til at forskønne deres land. Så langs det meste af ruten står der folk - unge og gamle, mænd, kvinder og børn - og luger og hakker med primitive redskaber. Fællesarbejdsdagene, kombineret med at plastikposer siden 2008 har været forbudt i Rwanda, har sikret landet tilnavnet 'Afrikas reneste land'.

I Ruhengeri finder vi et simpelt hotel med rindende vand og elektricitet. Dog rinder vandet kun nogle gange, og det er også så som så med elektriciteten. Vi provianterer til trekket og organiserer på det lokale ORTPN-kontor en bil med chauffør til Kinigi. Selvfølgelig viser det sig, at min reservation er forsvundet på

sin vej fra computeren i Kigali til mændenes håndskrevne papirlister her, men det bliver der rettet op på.

Tur gennem morgendisen

Klokken 06.00 om morgenen bliver vi hentet af vores chauffør, Charles. I hans gamle pickup-truck snor vi os omgivet af morgendisen og med udsigten til tre spektakulære vulkaner op ad hullede grusveje mod Kinigi.

Det viser sig ved ankomsten, at kun fem personer har mod på at gå til Susa-gruppen. Egentlig skal hver gruppe bestå af otte personer, men da Susa-gruppen dagen før befandt sig så højt oppe på bjerget, at mange måtte opgive på halvvejen, får alle andre lov til at fordele sig mellem de andre gorillagrupper. Guiderne prøver at overtale os til også at droppe Susa-gruppen, men vi insisterer, og vores lille femmandsgruppe får til sidst lov.

Forude venter et af vores livs største eventyr. Opstigningen kan begynde.

Rejseinfo

Transport:
En returbillet med fly fra Kastrup til Rwandas hovedstad, Kigali, koster fra ca. 4.000 kr. En billet til lokal minibus mellem Kigali og Ruhengeri koster 13 kr., og turen tager omkring to timer.
Fra Ruhengeri skal man leje en 4WD med chauffør for en hel dag (for at blive transporteret til kontoret, hvor deltagerne fordeles mellem de forskellige gorillagrupper, og frem og tilbage til der, hvor den respektive trekkingtur starter og slutter). Prisen herfor er 100 USD. Mange booker både gorillatilladelse og transport gennem et rejsebureau.

Ophold:
Simple gæstehuse i Ruhengeri og Kigali koster 100-200 kr. pr. nat.

Bedste rejsetidspunkt:
Gorillaerne kan besøges året rundt. Det er tørtid fra december til februar og fra juni til september. Resten af året er det regntid. Det regner mest i marts og april.

Gorillatilladelse:
Tilladelse til en times ophold hos gorillaerne koster USD 1.500 (DKK 9.500).

